

10 Notes
Konserwatorski

Przeszłość i przyszłość papieru

Biblioteka Narodowa

Biblioteka Narodowa
Dział Ochrony i Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych

Przeszłość i przyszłość papieru

Biblioteka Narodowa
Warszawa 2006

Przeszłość i przyszłość papieru

Pamięci

Profesora dr. hab. *Bronisława Zyski*

– zasłużonego w dziele ochrony i ratowania zbiorów

Komitet Redakcyjny:
prof. dr hab. Adam Manikowski (przewodniczący)
prof. dr hab. Daria Nałęcz
prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk
prof. dr hab. Alicja B. Strzelczyk
prof. dr hab. Bronisław Zyska

Redakcja:
Barbara Drewniewska-Idziak (redaktor naczelny), Irena Łoś-Stembrowicz,
Władysław Sobucki, Maria Woźniak

Opracowanie redakcyjne
Joanna Tarasiewicz

Opracowanie techniczne i łamanie
Katarzyna Niewczas

Streszczenia w języku angielskim
Józef Dąbrowski, Katarzyna Diehl

Projekt okładki i kart tytułowych
Ryszard Kryśka

Na okładce fragment *Główki młodej kobiety z upiętymi włosami* Cypriana Norwida

CIP – Biblioteka Narodowa

Przeszłość i przyszłość papieru / [kom. red.
Adam Manikowski (przewodn.) et al.] ; Biblioteka
Narodowa. Dział Ochrony i Konserwacji Zbiorów
Bibliotecznych. – Warszawa : Biblioteka Narodowa,
2006. – (Notes Konserwatorski ; 10)

Printed in Poland

ISBN 83-7009-510-0
ISSN 1509-5681

Biblioteka Narodowa • Warszawa 2006
Opracowanie i druk:
Wydawnictwo Biblioteki Narodowej
al. Niepodległości 213, 02-086
e-mail: promocja@bn.org.pl

Wszystkie prawa zastrzeżone

Spis rzeczy

Od Redakcji 9

I. Polityka ochrony zbiorów

Józef Dąbrowski

Wielka rocznica bez należytej celebracji – 1900 lat papieru 11

Barbara Drewniewska-Idziak, Ewa Stachowska-Musiał

Ochrona zbiorów w polskich bibliotekach i archiwach 32

Jerzy Andrzejewski

Współpraca Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi z bibliotekami berlińskimi 55

Elżbieta Stefańczyk, Maria Woźniak

Perspektywy zastosowania technologii C 900 do odkwaszania archiwalnych zasobów arkuszowych w Bibliotece Narodowej 60

Donata Rams, Danuta Jarmańska

Laboratorium Chemiczno-Mikrobiologiczne w Bibliotece Narodowej. Organizacja i kierunki badań 71

II. Metody konserwacji zbiorów specjalnych

Kodeks etyki konserwatora-restauratora dzieł sztuki 91

Marzenna Ciechańska

Uzupełnianie warstwy graficznej w starych drukach 97

Marzenna Ciechańska, Bogdan Filip Zerek

Konserwacja zachowawcza albumu *Friede und Frühling* wydanego około 1871 r. w Düsseldorfie 122

Elżbieta Duziak

Konserwacja planów i map Warszawy ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie 137

Maria Woźniak, Elżbieta Walczyk

Konserwacja spuścizny literackiej i artystycznej Cypriana Norwida ze zbiorów Biblioteki Narodowej 144

Maria Woźniak

Konserwacja pełna i zachowawcza zabytkowych rękopisów i druków ze zbiorów Biblioteki Narodowej 160

III. Stan zachowania zbiorów z XIX–XXI w.

Józef Dąbrowski

Jak długo papier może trwać? 186

Władysław Sobucki, Małgorzata Grocholska, Barbara Dreniewska-Idziak, Mariusz Jaskulski, Katarzyna Fronczek

Stan zachowania księgozbioru z lat 1801–2004 w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu 232

IV. Metody i technologie ochrony zbiorów z XIX i XX w.

Mariola Nałęcz

Najbliższe oryginałom 246

Władysław Sobucki, Donata Rams, Danuta Jarmińska

Odkwaszanie książek na skalę masową metodą CSC Book Saver 251

Agnieszka Tymińska

Mikotoksyny – pochodzenie, budowa, występowanie 262

Barbara Wagner, Ewa Bulska, Władysław Sobucki

Analiza rozmieszczenia magnezu w arkuszach papieru odkwaszonych metodami: CSC Book Saver i bückeburską w urządzeniu C 900 268

Bogdan Filip Zerek

Wpływ odkwaszania obiektów papierowych w urządzeniu C 900 firmy Neschen na ich podatność na infekcje spowodowane wybranymi gatunkami grzybów pleśniowych 279

V. Ochrona polskich zbiorów poza granicami kraju

Ewa Potrzebnicka

Współpraca Biblioteki Narodowej z Biblioteką Polską w Paryżu 289

VI. Konferencje, warsztaty, szkolenia

Jerzy Andrzejewski

Konferencja nt. archiwizacji i składowania (Warszawa, 18 stycznia 2005 r.) 296

Jerzy Andrzejewski

Międzynarodowe Seminarium „Ochrona zbiorów bibliotecznych w trosce o zachowanie wspólnego dziedzictwa europejskiego” (Warszawa, 18–20 kwietnia 2005 r.) 300

Małgorzata Krocak

Ratowanie mikrofilmów octanowych (Londyn, 23–24 maja 2005 r.) 306

Ewa Stachowska-Musiał

Digitalizacja zbiorów – seminaria, konferencje, dyskusje 310

Agata Bąkowska

Otwarcie Sekcji Masowego Odkwaszania w Bibliotece Narodowej (Warszawa, 13 września 2005 r.) 320

Donata Rams

Międzynarodowa Konferencja „Ochrona zabytków na wypadek szczególnych zagrożeń” (Kraków, 27–29 września 2005 r.) 325

Maja Dziurosz

VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów i Absolwentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki (Toruń, 13–15 października 2005 r.) 331

Monika Kaczmarczyk, Eliza Kurek, Marta Pakieła

Analiza chemiczna w ochronie zabytków (Warszawa, 16 grudnia 2005 r.) 341

VII. Recenzje

Agnieszka Tymińska

Alicja Barbara Strzelczyk, Joanna Karbowska-Berent *Drobno-ustroje i owady niszczące zabytki oraz ich zwalczanie*. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 2004. 343

VIII. Wspomnienia

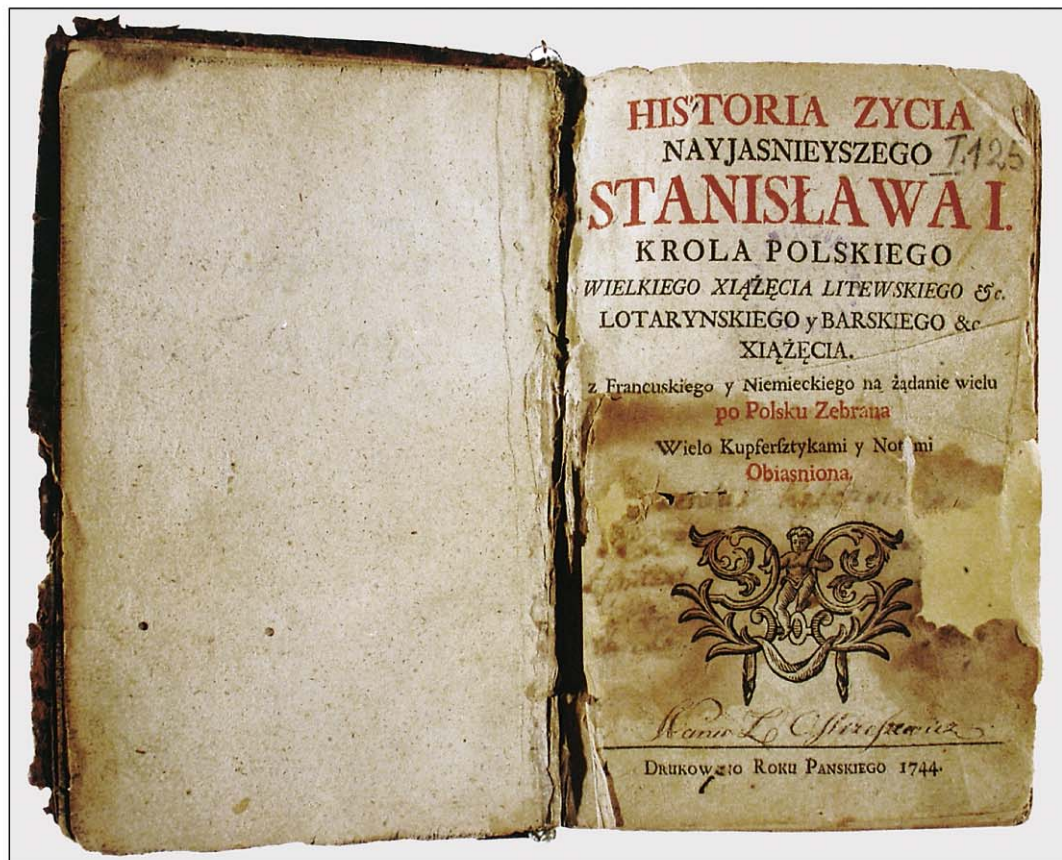
Sylwia Błaszczak

Żegnamy Profesora 347

Noty o autorach 349

Marzenna Ciechańska

Uzupelnianie warstwy graficznej w starych drukach

I. „Historia życia Najjaśniejszego...”, stary druk z 1744 r. Stan przed konserwacją, karta tytułowa, widoczny brak ilustracji z portretem Stanisława Leszczyńskiego (fot. R. Stasiuk)

II. Rekonstrukcja komputerowa ilustracji „Stanisław Król Polski” z „Historii życia Najjaśniejszego...”. Stan po zeskanowaniu, fragment, widoczne zniekształcenia rysunku. Wydruk komputerowy, powiększenie (wyk. M. Ciechańska)

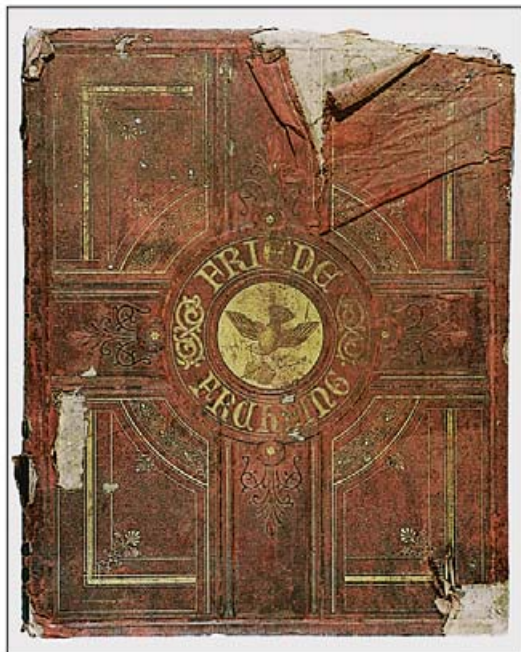

III. Stary druk „Expositio Magni Prophete Abbatis Joachim in Apocalipsim” z 1527 r.
Stan przed konserwacją, karta tytułowa
(fot. R. Stasiuk)

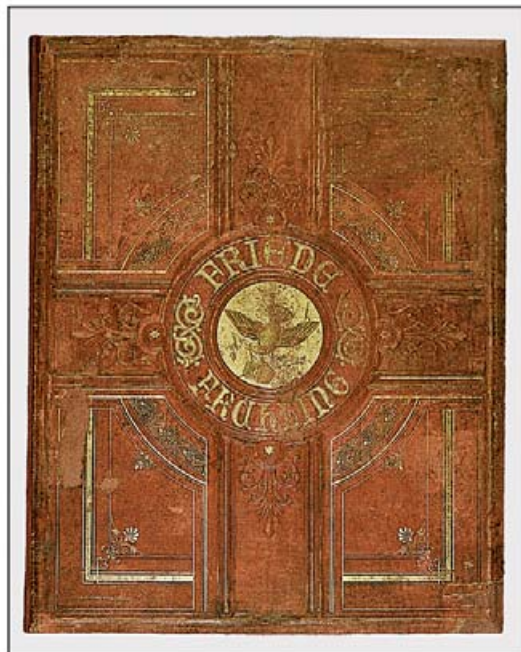

IV. „Expositio Magni Prophete Abbatis Joachim in Apocalipsim”
Stan po konserwacji, karta tytułowa
ze zrekonstruowanymi fragmentami
(fot. R. Stasiuk)

Marzenna Ciechańska, Bogdan Filip Zerek
Konserwacja zachowawcza albumu „Friede und Frühling”
wydanego około 1871 r. w Düsseldorfie

I. Okładka przednia, stan przed konserwacją.
(fot. R. Stasiuk)

II. Okładka przednia, stan po konserwacji
(fot. B. F. Zerek)

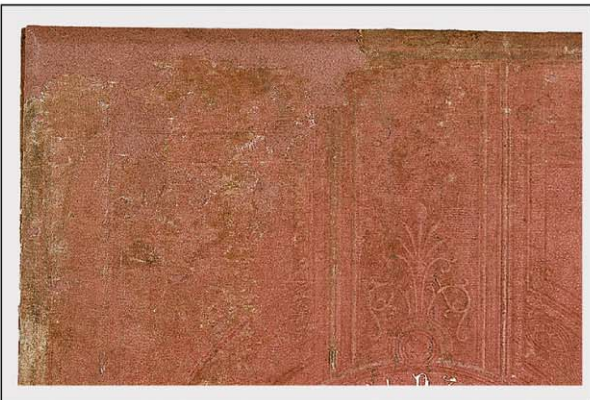
III. Lewy górny narożnik okładki tylnej (V),
stan przed konserwacją
(fot. R. Stasiuk)

IV. Lewy górny narożnik okładki tylnej (V),
stan po oczyszczeniu mechanicznym
i przygotowaniu oryginalnej tektury
do uzupełnienia
(fot. B. F. Zerek)

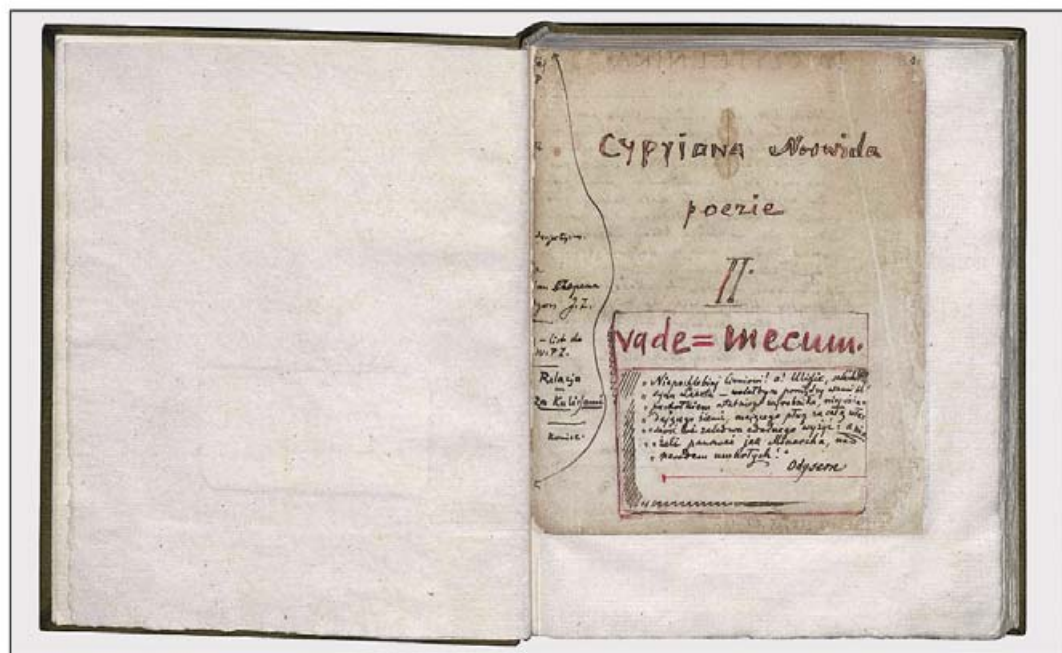
V. Okładka tylna z widocznym stopniem
w tekturze do uzupełnienia. Widoczne
partie tektury o obniżonej wytrzymałości
mechanicznej utrudniające wycięcie stopnia
(fot. B. F. Zerek)

VI. Lewy górny narożnik okładki tylnej (V),
stan po konserwacji
(fot. B. F. Zerek)

Konserwacja spuścizny literackiej i artystycznej Cypriana Norwida ze zbiorów Biblioteki Narodowej

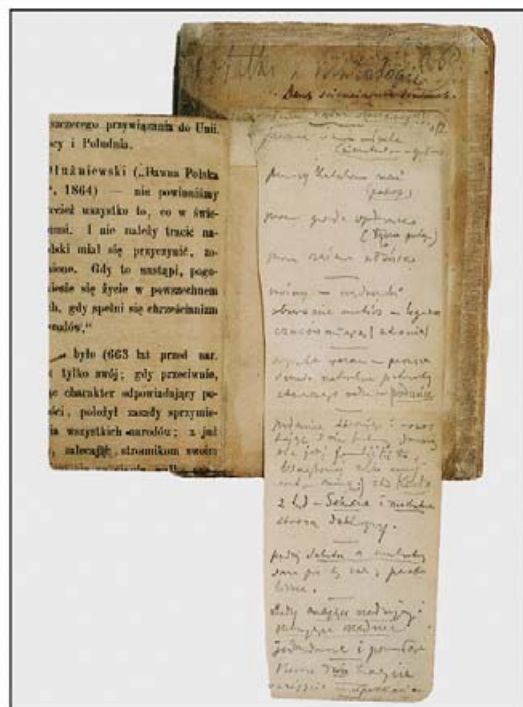
Maria Woźniak *Rękopisy*

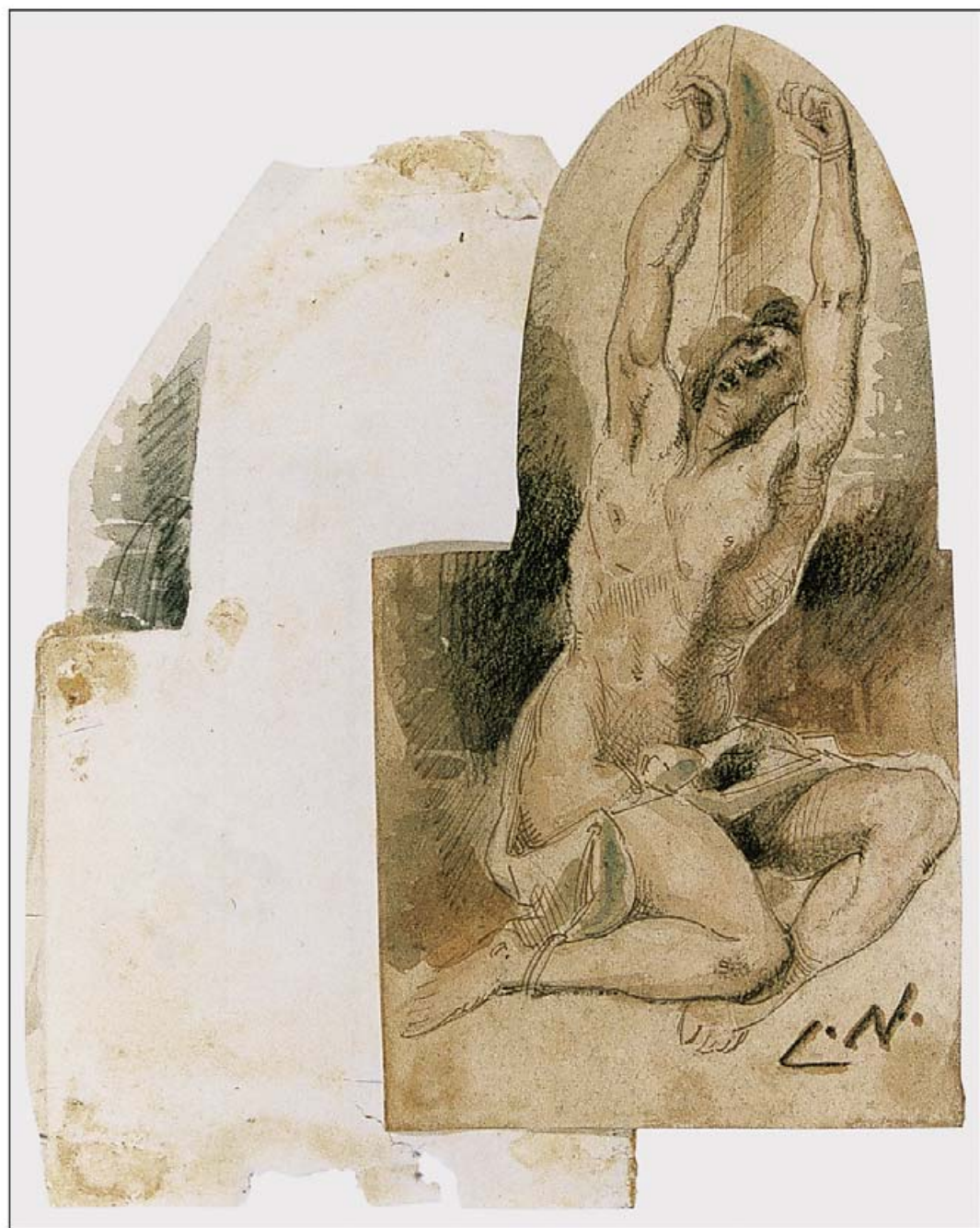
I. Skórzana oprawa autografu C. Norwida „Vade-mecum”,
wykonana podczas konserwacji w latach 50. XX w.

II. „Notatki z mitologii” – zeszyt z wklejonymi
wycinkami – przed konserwacją

III. „Notatki z mitologii” – po konserwacji
przeprowadzonej w ostatnich latach

VII. „Więzień” – lico akwareli oddzielonej od podkładki w trakcie konserwacji

VIII. „Więzień” – odwrocie akwareli rozdzielonej w trakcie konserwacji

IX. „Więzień” – stan po konserwacji